პარასკევი, 18 მაისი 1907 წ.

ისარი

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

წელიწადი პირველი — № 106

გაზეთ „ისარი“-ს გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან. განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ. უკანასკ.—10 კ. ხელის მოწერა და დაბადებულ განცხადებანი მიიღება „ისარი“-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 4 საათამდე და საღამოს 5-დან 7-მდე. რედაქციის და კანტორის ადრესი: ელიზაბედ. ქ. № 1.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. [illegible] წერილები და [illegible] დაბრუნდება [illegible]. ხელის მოწერისთვის საჭიროა საფოსტო მარკები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 11-დან ნაშუადღევის 3 საათამდე. თითო ნომერი ყველგან 5 კაპ.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, редакція „ИСАРИ“

21/I-65

ვასილ ნიკოლოზის ძე და თამარ კონსტანტინეს ასული თოფურიები და ანნა ნიკოლოზის ასული კრიმენიცკისა გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას: პირველი და მეორე—მამის, ხოლო მეორე—მამამთილის

ნიკოლოზ პეტრეს ძის თოფურიასი

გამოსვენება (სურსერსკის ქუჩა, № 50) ნუცუბიძის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში შაბათს, 19 მაისს დასაფლავება ამავე დღეს ქუკის მართლ-მადიდებელთა სასაფლაოზე. პანაშვიდი დღეს დილით და საღამოთ. (1—103—1)

კვირას, 27 ამა მაისს. მუშტაიდის ბაღში (მახლობლად ქ. ოფიცრების სასწავლებლის პირდაპირ) გამართება

სეირნობა და ლატარია-ალეგრი

ქერა-ქაოთხვის საზოგადოების სასარგებლოდ.

სეირნობის დროს გამართული იქნება სხვა და სხვა გასართობი ბავშვებისა და დიდებისათვის (ლოტო, დოლი, ანკესი და სხვა); დაუკრავს ორი ორკესტრი და საზანდარი, იმღერებს ქართული ხორო.

საზოგადოების კანცელარიაში მიიღება შემოწირული ნივთები ალეგრისათვის.

სეირნობის გამგენი სთხოვენ „საზოგადოების“ აგენტებს, მიაწოდონ პროვინციებიდან შემოწირულებანი. (8—4)

ისარგებლეთ შემთხვევით

სავაჭრო სახლმა

„ძმანი აკოფჯანოვები და სარქისიანცი“,

რომელსაც აქვს დამზადებულ ტანისამოსის (ქალებისა და ბავშვების) მაღაზიები ტფილისში:

1. გოლოვინის პროსპექტზე, მანთაშევის სახლში „ელსელანის“ ფირმით.
2. ნიკოლოზის ხიდზე, ქამოიევის სახლში.

აგრეთვე განყოფილებანი ბაქოსა ეკატერინოდარში, გადასწყვიტა შეამციროს მაღაზიები, ამიტომ უკანასკნელ სეზონის მთელ საქონელს, **300,000** მანეთისას, ჰყიდის ნახევარ ფასად.

მთელი საქონელი დამზადებულია საკუთარ ფაბრიკაში ქ. ოდესაში, განსაკუთრებულ შეკვეთით, რუსულ და საზღვარ-გარეთულ მატერიისგან.

შენიშვნა

ფასები აღნიშნულია იარლიკზე ლურჯის კარანდაშით და ვაჭრობა არ შეიძლება. მყიდველს ნება ეძლევა იმავე დღეს დააბრუნოს ნაყიდი საქონელი და მიიღოს ფული, თუ სხვა ფირმაში უფრო იაფი აღმოჩნდება საქონელი.

მაღაზიები ღიაა დილის 8 საათიდან საღამოს 6 საათამდე.

(10—83—5)

ექიმი
ა. ნ. დიასამიძე

კანის და ვენერიულ. დილით 9—10 ს., საღამოობით 6—8. ყორღანოვის ქუჩა № 14.

ექიმი
ე. ვაშაკიძე

იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილის 1—2 ს., საღამოობით 5—6 საათ., გარდა კვირა დღეებისა, კიროჩნის და ელისაბედის ქუჩების კუთხეზე, ბარამოვის სახლი, № 92. (წ.-უ—53)

კბილის ექიმი
ალ. სოლოღაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და 5—7-მდე. გოლოვინის პროსპ. № 12 სახლი მდივნისა. (35)

ქ. ქუთაისში
ექიმი დ. ვ. ფანცხავა

იღებს საბებიო, ქალის და შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილით 8—12 საათ. საღამოობით 5—7 საათამდე. ქარავან-სარაის ქ., სახლი ადამიასი (25—კვ—14)

ელექტრო-თერაპიული კაბინეტი
მიხეილ ვედევანიშვილისა

იღებს ავადმყოფებს დილის 12—1 ს., საღამოობით 6—7 საათ. ვერაზე, ყორღანოვის ქუჩაზე, სახლი № 20. ტელეფ. № 791. (წლ.—108)

ქ. ქუთაისში
ბავშვების ექიმი ბადრიძე

ავადმყოფებს მიიღებს დილით 9—12, საღამოთი 5—6 საათამდე, პოლიციის ქუჩა, სახლი ციციაშვილისა. (25—ფ.—22)

ექიმი
ვ. ხ. მუსხელიშვილი

მიიღებს თვალებით ავად-მყოფებს ყოველ დღე დილით 9—11½. კიროჩნი ქუჩა № 9. (თვ.)

ექიმი
ქ. ი. ბძელიშვილი

იღებს **ყურის, ცხვირის** და **ყელის** ავადმყოფებს დილის 12—1 ს. საღამოთი 5—7 ს. ელისაბედის ქუჩა, № 7. სახლი მეწუდლოვისა. (25—34)

კბილის ექიმი
ნინო რცხილაძე

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი 5—7 საათზე. ვერა, ოლგას ქუჩა, № 25. (0—105)

ქუთაისში
ექიმი მაცრიუხოვი.

მიიღებს **შინაგან, სიფილისით, ვენერიულ** ავადმყოფებს და **ბავშვებს. ქიმიკო-მიკროსკოპიული გამოკვლევანი** ნახველისა, შარდისა, გონოკოვისა და სხვ. დილით 11—2 საათზე, საღამოთი 6—8 საათზე. სამხედრო საავადმყოფო, შესავალ პატარა ჰიშკარიდან. (60—ფოს.—9)

გამგეობა

ტფილისის ბეჭდვითი საქმის მუშათა პროფესიონალური საზოგადოებისა მოაგონებს ამხანაგებს, შემოიტანონ ხვედრი საწევრო შემოსატანი და მით გაუადვილონ საზოგადოების გამგეობას ყველა იმ დაბრკოლებების თავიდან აშორება, რომელიც ამის გამო მას მოელის. ამასთანავე გამგეობა აცხადებს იმ ამხანაგების საყურადღებოდ, რომელთაც სამი თვე უსრულდებათ და საწევრო პროცენტი კი არ შემოუტანიათ, დაიჩქარონ შემოტანა, წინააღმდეგ შემთხვევაში ამოშლილნი იქნებიან წევრთა სიიდან. (1—უ.—1)

სამკურნალო

სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის

ფასი რჩევისთვის 50 კაპ.

განჯის დიდი ქუჩა, № 5. ალექსანდრის ბაღის მახლობლად.

ტელეფონი № 481.

ავადმყოფთა მიღება 11-დან 5 საათამდე.

რუდინკო — შინაგანი სნეულობანი. კვირას 3—4 ს.

იანჩევსკი—ყურის, ყელის და ცხვირის. ოთხ., პარასკ. და სამშ. და კვირას 2—3 ს.

ვნუკოვი—ქირურ. ყოველ დღე 2—3 ს.

როზმაინსკი—სხავშვო, ყოველდღე, შაბათისა და კვირის გარდა 4—5 ს.

ანპიხოვი—ყურის, ყელისა და ცხვირის. ორშაბ., სამშაბ. და შაბათს 1—2 ს. ხუთშაბა ს და კვირას 12—1 ს.

ნოვიცკი—ქალისა და ბავშვისა, ყოველდღე, კვირას გარდა 1—2 ს.

გორალევიჩი. შინაგ. ყოველ დღე, 1—2 ს.

ნეუიმინი—თვალისა, ორშაბ., ოთხ. პარას. 12—1 საათზე.

ინაევი. ქალისა, ყოველ დღე 4—5 ს.

თეთრამე—კანისა და ვენერ. ყოველდღე 1—2 საათზე.

ბოცოვსკი — შინაგანი წამლობა შთაგონებით; ყოველ დღე 4—5 ს.

მონზე—ბავშვებისა, სამშაბათს, ხუთშ., შაბათს 4—5 საათზე.

ექიმი ქალი იოზელიანი:—ქალ. ორშ., ოთხ., პარ. და კვირ. 11—12 ს.

პავლოვცკი—ქირურგ. ყოველ დღე 12—1 ს.

გორობცოვა.—მასაჟი, ყოველ დღე 11—5 ს.

ნევზოროვა—კბილისა, ყოველდღე 11—5 ს კვირ. 1—3 ს.

პივარსკი
ჩუდნოვსკი — კლინიკური ანალიზი.

კონსულტაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძების და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით. (100—5.—91)

ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის წინამძღოლი

სთხოვს გუბერნიის თავად-აზნაურთ მობრძანდნენ **თავად აზნაურობის საგანგებო კრებაზე,** რომელიც მოხდება ამ წლის 27 მაისს, დღის 12 საათზე ქ. ტფილისში, ტფილისის თავად-აზნაურობის დეპუტატთა საკრებულოს ბინაზე (ბელინსკის ქუჩა, № 2.

განსახილველი საგნები:

1. ანგარიში თავად-აზნაურობის 1906 წლის ფულისა.
2. ხარჯთ-აღრიცხვა 1907 წლის შემოსავლის განაწილებისა.
3. საადგილ-მამულო კომისიის მოხსენება.
4. თავად-აზნაურობის სტიპენდიების მოხმარების წეს-რიგის პროექტი.
5. მოხსენება თავად-აზნაურობის თეატრის შეკეთების შესახებ. (3—6.—1)

სკოლა

ქალ. დიაჩკოვისა და ჯაფარიძისა

ამზადებს ბავშვებს ყველა სასწავლებელში. მოსწავლეთა მიღება დაიწყება პირველ სექტემბრიდან. აქვე იღებენ ბავშვებს საცხოვრებლად. მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ ი. გოგიჩაიშვილს ამ ადრესით:

Товарищество „Ректификатъ“, Авчальская улица. Телефонъ № 54. (4—100—2)

ყურადღება!!!

მშრომელ ქალებსა და [illegible]ცებს ყოველ დღე 8-დან 4 საათამდე შეუძლიანთ [illegible]ილონ 1 მ. 50 კ. და მეტიც დღეში, თუ ჩემგან იყიდიან საუცხოვო მსწრაფლ-მქსოვ მაშინებს, რომელთაც საზღვარ გარედაც დიდი სახელი აქვთ გავარდნილი. ვთხოვ მხოლოდ ყველას, ნუ აურევენ ჩემ მაშინებს სხვა ფირმების მაშინებთან.

ამ მაშინაზე სამუშაოდ წინ და წინვე ცოდნა საჭირო არ არის. მაშინები აქვე გვაქვს. ძაფს მე ვყიდი და დამზადებულ საქონელს ნაღდ ფულად მევე ვყიდულობ აქ. დაწვრილებით ცნობებს სიამოვნებით ვაძლევ ყველას უფასოდ კანტორაში და ვგზავნი ფოსტითაც.

კანტორა მსწრაფლ-მქსოვ მაშინების „როსსია“-ს წარმომადგენლისა კავკასიის და ამიერ-კავკასიისათვის ტფილისში მთავარ ფოსტამტის მეზობლად. ადრესი: Тифлисъ, Троицкая у., д. № 7, по сосѣдству съ главн. почт.-телегр. конторы.

(50—73.—14)

ტფილისი, 18 მაისი

მეთორმეტე საუკუნიდან მოკიდებული დღევანდლამდე პატარა ირლანდია თავგანწირულად ებრძვის ინგლისს თავის დამოუკიდებლობისთვის. ამ ბრძოლის ისტორია სისხლით არის დაწერილი; იმის ძეგლებს წარმოადგენენ დახოცილთა გვამები, დამშეულთა ავადმყოფობანი და გაძარცულთა უნუგეშობა. საშუალო საუკუნოებიდან, რაც ირლანდია ბრიტანიის ნაწილი შეიქნა, ამ ქვეყანას შინაურ საქმეების საწარმოებლად საკუთარი პარლამენტი ჰქონდა, მაგრამ იგი ათვალწუნებული იყო ინგლისის მთავრობისაგან და ამიტომ მას ხან აუქმებდნენ და ხან ისევ ამოქმედებდნენ. იაკობ I დროს ინგლისის მთავრობამ ირლანდიელების მიწების კონფისკაცია მოახდინა და წართმეული მიწები ინგლისის დიდებულთ და ჯარის კაცებს გადასცა საკუთრებად. აქედან მოკიდებული უკანასკნელ დრომდე ირლანდიელი თავის სამშობლოში ნათხოვრად სცხოვრობდა სხვის მიწაზე, როგორც არენდატორი. ირლანდიის მკვიდრნი კათოლიკები იყვნენ სარწმუნოებით, ინგლისის მთავრობისაგან ჩასახლებულნი კი უმთავრესად პროტესტანტები. სარწმუნოებრივი სხვა და სხვაობა ინგლისის და ირლანდიის ანტაგონისმს უფრო ართულებდა და ამწვავებდა. გამწვავებული ირლანდიელები ხშირად ჰკიდებდნენ ხელს იარაღს თავის ბუნებრივ უფლებათა დასაცველად, მაგრამ ძლიერი ინგლისი ყოველთვის სასტიკად ჰსჯიდა მათ ასეთი თავხედობისთვის. 1649 წელს კრომველის მეთაურობით ინგლისის ჯარმა სულერთიან აიოხრა ირლანდია; სხვათა შორის ორი ქალაქის, დროგედის და ვეგსფორდის მცხოვრებთა შესახებ კრომველმა ბარბაროსული ბრძანება გასცა: ყველანი ამოწყვიტეთ, ცოცხალი არავინ დასტოვოთო.

ცეცხლმა და სისხლის დენამ დიდი ზიანი მიაყენა ირლანდიის მცხოვრებთ. დამოუკიდებელი პარლამენტი ჯერ თვითმმართველობის აჩრდილად გადაიქცა და ბოლოს 1801 წელს სრულიად მოსპობილ იქმნა. როგორც განაპირა ქვეყანა და ამბოხების კერა, ირლანდია განსაკუთრებით სასტიკ კანონებს დაუმორჩილეს. არც პიროვნების თავისუფლება, არც სიტყვის და წერის თავისუფლება, არც ინგლისის სიამაყე Habeas corps'-ი აქ არ მოქმედობდნენ. რაც კანონს გადაურჩებოდა, ის ლენდლორდების წილხდომილ მსხვერპლად იქცეოდა: ეკონომიურად ძლიერნი ლენდლორდები ისეთს მუხრუჭებს უჭერდნენ თავისუფლების მაძიებელ ირლანდიელებს, რომ წლითი წლობით ქვეყანა უფრო და უფრო ძლივს იბრუნებდა სულს. რეპრესიების და დევნის წყალობით ირლანდიელ მცხოვრებთა რიცხვი განახევრდა: 1801 წელს ირლანდიელები შვიდ მილიონამდე იყვნენ (6.801.827), 1841 წელს რვა მილიონზე მეტნი იყვნენ (8.196.597), მაგრამ 1891 წელს იმათი რიცხვი ოთხ ნახევარ მილიონს შეადგენდა (4.707.750). ირლანდიელთა რიცხვი შემცირდა, რადგან წინანდელზე გაცილებით მეტი ხალხი იხოცებოდა, ნაკლები იბადებოდა და დიდძალი ხალხი გულდამწვარი და თვალცრემლიანი იძულებული იყო მიეტოვებინა სამშობლო და გახიზნულიყო ავსტრალიაში და ამერიკაში.

ინგლისის მთავრობის ბარბაროსობამ მრავალი გასაჭირი გაუჩინა ირლანდიის ერს: მოუსპო უფლებრივი ცხოვრება, გაღვარცლა და გაალატაკა, გადაასახლა უცხო ქვეყნებში, წაართვა სამშობლოენა და სხვა. მაგრამ ეროვნული გრძნობა და თვითმმართველობისადმი მისწრაფება კი მაინც ვერ მოჰკლა მასსის გულში. 1865 წელს დუბლინში ირლანდიის ერის სხვა და სხვა წარმომადგენლებმა მოიყარეს თავი და დაარსეს „ასსოციაცია ირლანდიის თვითმმართველობისა“, ასსოციაცია ლეგალური, მშვიდობიან ბრძოლის მოტრფიალე. მაგრამ ხალხმა შექმნა „ფენიების“ სარევოლიუციო ორგანიზაციაც, რომელიც ირლანდიის მიწისა და თავისუფლებისათვის იბრძოდა, პირდაპირ იარაღით, ტერორით. 1880 წელს ფენიების ორგანიზაცია და „თვითმმართველობის ასსოციაცია“ შეერთდნენ და პარნელის მეთაურობით დაარსეს ძლიერი ეროვნული ორგანიზაცია ჰომრულერებისა. ჰომრული—დამოუკიდებელი თვითმმართველობა შინაურ საქმეებში—იდეალად გადიქცა მთელის ერისთვის, განურჩევლად სარწმუნოებისა და კლასსისა. ჰომრულების მოძრაობამ ინგლისის მთავრობას თავზარი დასცა. ჰომრულერებს თავისი მოქმედება ირლანდიის საზღვრებით არ შემოუხაზავთ, მათ ეს მოქმედება თვით ლონდონში გადაიტანეს. ირლანდიის დეპუტატებს ქვედა პალატაში ყოველ წელიწადს შეჰქონდათ ირლანდიის ჰომრულის კანონ-პროექტი, მაგრამ უნაყოფოდ. ხალხი დარწმუნდა, რომ პარლამენტი მას ბრძოლის იარაღად არ გამოადგებოდა და სარევოლიუციო მოძრაობა გაჩაღდა; რევოლიუციონერებმა რამდენჯერმე ლონდონშიაც კი ააფეთქეს დინამიტით სახლები. სარევოლიუციო მოძრაობის გაფართოვებამ და იმისმა გონიერმა მოწყობამ აიძულა ინგლისის მთავრობა არსებითად შეეცვალა თავისი პოლიტიკა და რეფორმების გზაზე დამდგარიყო. ინგლისის პარლამენტმა დააკანონა ირლანდიაში ადგილობრივი თვითმართველობის შემოღება, გააუქმა განსაკუთრებითი შემავიწროებელი კანონები, გამოსცა კანონი მიწის არენდატორთა მდგომარეობის შესამსუბუქებლად და სხვა. 1893 წელს ქვედა პალატამ გლადსტონისაგან შედგენილი ჰომრულიც კი დაამტკიცა. ამ ჰომრულით ირლანდიელთა პოლიტიკური მისწრაფებანი სრულიად დაკმაყოფილებულ იყო. ირლანდიას ეძლეოდა საკუთარი პარლამენტი, საკუთარი პასუხისმგებელი მთავრობა; პარლამენტი და მთავრობა ინგლისისაგან სრულიად დამოუკიდებლივ განაგებდნენ შინაურ საქმეების კანონ-მდებლობას და მმართველობას. ინგლისის პარლამენტს და არა ირლანდიისას ექვემდებარებოდა მხოლოდ ორივე ქვეყნის საერთო საქმეები. ასეთ საერთო საქმეებად ჰომრული სთვლიდა: ომის გამოცხადებას, გარეშე მტრისაგან დაცვას, სხვა სახელმწიფოებთან ხელშეკრულებას, კანონმდებლობას სახელმწიფო ღალატის შესახებ, ტიტულების შესახებ, სამეფო ტახტის და რეგენტობის შესახებ, საგარეო ვაჭრობის და ფულის მოჭრის შესახებ. ეს საქმეები საერთო პარლამენტში უნდა გადაწყვეტილიყვნენ. ირლანდიის დეპუტატები ინგლისის პარლამენტში მხოლოდ მაშინ იღებდნენ მონაწილეობას კენჭის ყრაში, როცა ერთ-ერთი ზემოდ დასახელებული საქმეთაგანი სწყდება. დანარჩენ საქმეთა შესახებ ირლანდიის დეპუტატები ინგლისის პარლამენტის კენჭის ყრაში არ ერეოდნენ.

გლადსტონის კანონ-პროექტი განხორციელებას ვერ ეღირსა. ის უარყოფილ იქნა ზემო პალატის მიერ 8 სექტემბერს 1903 წელს 419 ლორდის ხმის უმეტესობით 41 წინააღმდეგ. ამ კანონ-პროექტის უარყოფამ გამოიწვია გლადსტონის სამინისტროს გადადგომა სამსახურიდან. გლადსტონის ადგილი დაიკავა კონსერვატორმა სოლსბერიმ. ამ სამინისტრომ, მიუხედავად თავის კონსერვატორობისა, მაინც შეიტანა და გაატარა კიდეც ინგლისის პარლამენტში კანონ-პროექტი ირლანდიაში ლენდლორდებისაგან მიწების გამოსყიდვისა არენდატორებისთვის. ლიბერალების გამარჯვებამ ინგლისის უკანასკნელს არჩევნებში მმართველობა ისევ ლიბერალებს ჩაუგდო ხელში. კემპელ-ბანნერმანის სამინისტროსაგან ირლანდიელები ხელახლა ელოდნენ ჰომრულის წამოყენებას პარლამენტში. მაგრამ ამ სამინისტრომ ჰომრულის მაგიერ შეიმუშავა და შეიტანა პარლამენტში კანონ-პროექტი ირლანდიისთვის ადმინისტრატიულ თვითმმართველობის მინიჭებისა. ეს ადმინისტრატიული თვითმმართველობა ანუ ავტონომია ჩვენებურს პოლიტიკურს ენაზე საოლქო საერობო თვითმმართველობაა.

ორიოდე კვირის წინად ირლანდიის დედა ქალაქს დუბლინში გაიხსნა ირლანდიელების ნაციონალური კრება (კონვენტი). კრებაზე თავმჯდომარეობდა ჰომრულერების ლიდერი ჯონ რედმონდი. კრებამ განიხილა ინგლისის პარლამენტში შეტანილი კანონ-პროექტი ირლანდიის შესახებ. ირლანდიის ნაციონალურმა კრებამ შესაძლოდ ვერა სცნო ასეთი კუდ-მოკვეცილი ავტონომიით დაკმაყოფილება და უარჰყო იგი. გაზეთები ამ ფაქტს მეტად დიდს მნიშვნელობას აწერენ, „ისტორიულს გარემოებას" უწოდებენ და კემპელ-ბანნერმანის სამინისტროს გადადგომას წინასწარმეტყველობენ. ირლანდიელები კი, რა თქმა უნდა, ეხლა წინანდელზე უფრო მტკიცედ დაიცავენ სრულის ეროვნულის თვით-მმართველობის აუცილებლობას და, თუ აქამდე არ შეურიგდნენ ინგლისელების ბატონობას, შემდეგ უფრო ნაკლებ შეურიგდებიან მას.

სათათბირო და საბჭო

(სააგენტოს დეპეშები)

სათათბიროს სხდომა. სხდომა დაიწყო 2 საათსა და 10 წამზე გოლოვინის თავმჯდომარეობით. კამათია აგრარულ საკითხის გამო: ვეტჩინინის აზრით აუცილებელია სათათბირომ დირექტივები მისცეს აგრარულ კომისიას სამის საკითხის შესახებ: ეთანხმება თუ არა იძულებითი ჩამორთმევა ძირითად კანონებს; თუ ეთანხმება, როგორი ჩამორთმევა უნდა იქნეს -- სასყიდლით თუ უსასყიდლოთ, და მესამე, საკუთრებად გაიცეს მიწები თუ სასარგებლოდ. მემარჯვენე ორატორები სასტიკად ჰკიცხავენ წარმოდგენილ აგრარულ კანონ-პროექტებს. კირგიზების წარმომადგენელი წინააღმდეგია რუს გლეხების გადასახლებისა კირგიზების ადგილებში. როდიჩევი ამბობს, რომ მთავრობის წარმომადგენელი ლაპარაკობდა როგორც 130 ათას მემამულის ინტერესების დამცველიო. იუროშევსკი თხოულობს, რომ განაპირა ქვეყნებში ადგილობრივმა სეიმებმა გადასწყვიტონ აგრარული საკითხი. ოზოლი ლაპარაკობს ს.-რევოლიუციონერების პროექტის უნიადაგობაზე; ს.-დემოკრატები ხმას მისცემენ მხოლოდ ისეთ კანონს, რომელიც თხოულობს უსასყიდლო ჩამორთმევასაო. რამდენჯერმე იქნა წარმოდგენილი წინადადება კამათის შეწყვეტის შესახებ და ბოლოს მიიღეს კიდეც. კამათი გათავდა. ილაპარაკებს კიდევ ექვსი ორატორი, იმ ფრაქციების წარმომადგენელნი, რომელთაც საკუთარი აგრარული კანონ-პროექტები აქვთ წარ მოდგენილი. შემდეგი სხდომა 17 მაისს.

სწავლა-განათლების საქმე უცხოეთში

გერმანიაში არის პატარა სახელმწიფო, რომელსაც ჰქვიან ვეიმარის საჰერცოგო. სივრცე სახელმწიფოსი სამი ათას ასი (3100) ოთხ-კუთხი ვერსია. შედარებით ეს სახელმწიფო ტფილისის მაზრაზე ნაკლებია. ჰერცოგის მთელ სამფლობელოში 339,217 მკვიდრი სცხოვრობს. თუ მკვიდრთა რიცხვით ტფილისს შევადარებთ, ვეიმარში ცოტა მეტი გამოვა. ამ პატარა ქვეყანაში ხალხის გასანათლებლად, არსებობს სხვა და სხვა გვარის სასწავლებელი. დღეს ამ პაწაწა სახელმწიფოში ათას ას თერთმეტი სასწავლებელია; სახელდობრ:

1. მაღალი სასწავლებლები:
ქალაქ იენაში უნივერსიტეტი,
იმავე ქალაქში სამეურნეო ინსტიტუტი,
ქალაქ ეიზენახში სატყეო ინსტიტუტი,
ქალაქ ვეიმარში აკადემია მხატვრობისა;

2. საშუალო სასწავლებლები:
ხუთი კლასიკური გიმნაზია,
სამი რეალური გიმნაზია, სადაც ასწავლიან ლათინურ ენასაც,
შვიდი რეალური სასწავლებელი,
13 ქალების სასწავლებლები,
2 ვაჟთა სამასწავლებლო სემინარია,
1 ქალთა სამასწავლებლო სემინარია.

3. დაბალი სასწავლებლები:
1036 პირველ დასაწყისი სახალხო სკოლა,
ბრმების, მუნჯების და ყრუების ერთი სასწავლებელი,
ობლების შესანახავი სახლი,
სკოლა ზნეობით დაცემულ ყრმათათვის,
სკოლა მხატვრობისა,
სკოლა მუსიკისა.

გარდა აქ მოხსენებულ სასწავლებელთა არის კიდევ სკოლები სატეხნიკო, სამრეწველო, საკომერციო, მეურნეობის და სხვა, რიცხვით—35.

ჩვენს კავკასიაში, რომელიც სივრცით 414,000 ოთხ-კუთხი ვერსია და რვა მილიონი მკვიდრი სცხოვრობს, დღევანდლამდის უმაღლესი სასწავლებელი არ არის.

წინამძღვარი.

ახალი ამბავი

◆ **სოფლის დაჯარიმება**. ორ-ორი მანეთით დაჯარიმეს სოფელ ყარაჯალაკ პანახჩის მცხოვრებნი. მიზეზი ის არის, რომ სოფელმა არ ისურვა ბოროტ-განმზრახველთა გაცემაო.

◆ **ჯარიმა პირველ მაისის გამო**. ტფ. გენ.-გუბერნატორის წინადადებით ქალაქის გამგეობამ დაადგინა, გამოერიცხოთ 1 მაისის დღის ჯამაგირი ქალაქის თვითმმართველობის იმ მოხელე-მოსამსახურეთ, რომელთაც იმ დღეს არ იმუშავეს.

◆ **კაცის მოკვლა და დაპატიმრება**. 16 მაისს, ავჭალისა და რემონტ ს ქუჩების შესართავთან გიორგი ცებაშვილის დუქანთან ვიღაცებმა რევოლვერით მოჰკლეს კონსტანტინე მოროზოვი. ამის გამო ნაძალადევში ჯარი მისულა, გაუჩხრეკია მცხოვრებნი და 20 კაცზე მეტი დაუპატიმრებია.

◆ **ლექციები პროფესიონალურ მოძრაობაზე**. ელექტრონის ტრამვაისა და ფუნიკულერის მოსამსახურეთა პროფესიონალურ კავშირის გამგეობა ამ დღეებში შეუდგება პროფესიონალურ მოძრაობაზე ლექციების მოწყობას.

◆ **გაფიცულთა დაპატიმრება**. როგორც აღვნიშნეთ, ამ დღეებში გაიფიცნენ გენეს აფთიაქის მოსამსახურენი. გაფიცულთაგან პოლიციამ დააპატიმრა 4 კაცი: რეიმნი, გეინი და ძმანი პომრასინსკები. ესენი ყველა ფარმაცევტები არიან.

◆ **დაზარალებულ სომეხ-თათართა დახმარება**. გაზ. „ტივარ"-ი იუწყება, რომ კავკასიის ნამესტნიკმა ვრცელი მოხსენება წარუდგინა შინაგან საქმეთა სამინისტროს სომეხ-თათართა შეტაკების შესახებ. მოხსენებაში ის აზრია გატარებული, რომ საჭიროა დაზარალებულთა დახმარება. ნამესტნიკის აზრით დაზარალებული უნდა მიეცეს შემწეობად შვიდას ათასი მანეთი დამწვარ შენობათა აღსადგენად და საქონლისა და სამეურნეო იარაღის შესაძენად.

◆ **ტფ. გენ.-გუბერნატორის განკარგულებანი**. ვიატკის გუბერნიაში იგზავნებიან: ხუთი წლით იაკობ ნონიაშვილი, რომელსაც ჰბრალდება გლეხთა შორის აგიტაცია, ილია ბერბერაშვილი და პეტრე მარიამიძე; სამხედრო წესების მოხსნამდე—პეტრე დავლიანიძე. ტფ. საგენ.-გუბერნატოროდან—ალი ბალა-ქერბალაიალი-ოღლი.

◆ **სესხი გამოსაკვებად**. როგორც მკითხველებმა იწყიან, ამას წინად ტფ. გუბერნატორმა შუამდგომლობა აღძრა ნამესტნიკის წინაშე, რომ საიმპერიო თანხიდან სესხი მისცემოდა გამოსაკვებად ტფ. მაზრის ყარაიაზის და სართაჭალის 24 სოფელს. სულ თხოულობდა 59,780 მანეთს ხუთი თვის გამოსაკვებად. რადგან შინაგან საქმეთა სამინისტრომ მარტო ორი თვის გამოსაკვები ფული გამოგზავნა, გუბერნატორმა ხელ-ახლა აღძრა შუამდგომლობა, რომ აღნიშნულ სოფლების გაჭირვებულ მცხოვრებთ მისცემოდათ 32 332 მანეთი, რაიც შეწყნარებულ იქმნა. გარდა ამისა შესულა შეწირულება 5000 მანეთზე მეტი. ამ ფულით ხორბალი იყიდეს და დაურიგეს მცხოვრებთ. როგორც გავიგეთ, გუბერნატორს ეხლა-ხან კიდევ აღუძრავს შუამდგომლობა, რომ ბორჩალოს მაზრის რამდენსამე სოფელს მიეცეს სესხად გამოსაკვებად 13,992 მანეთი და სათესლედ 14 სოფელს 15,331 მ. როგორც გადმოგვცეს, გუბერნიის ბევრ სოფლიდან მოსდის თხოვნა შემწეობის შესახებ.

◆ **კომისიის სხდომა**. დღეს, საღამოს 8 საათისთვის, ქალაქის საბჭოს დარბაზში, დანიშნულია შეერთებული სხდომა იმ კომისიისა, რომელმაც უნდა განიხილოს საკითხი სამრეწველო და სახელოსნო დაწესებულებებში მუშაობა-დასვენების შესახებ.

◆ **კრება პროფ. საზოგადოებისა**. შაბათს, 19 მაისს, საღამოს $5^{1/2}$ საათისთვის, დანიშნულია საზოგადო კრება ბეჭდვითი სიტყვის პროფესიონალურ საზოგადოებისა. დამფუძნებელი კრება კავშირისა განიხილავს საზოგადოების წესდებას, ამოირჩევს დროებით გამგეობას, მოისმენს განსაკუთრებულ კომისიის მოხსენებას „მშაკის" კორესპონდენტის მოკვლის შესახებ.

◆ **მოთხოვნილებანი**. ქალაქის მებაღეებმა და ბაღებში მომუშავეებმა ქალაქის გამგეობას წარუდგინეს შემდეგი მოთხოვნილებანი: 8 საათის სამუშაო დღის დაწესება, ჯამაგირის მომატება თითო კაცზე 5 მან., ამასთან სააღდგომოდ და საშობაოდ საჩუქარი, უბედურ შემთხვევისაგან დაზღვევა ქალაქის ხარჯით, ბინების აშენება, მანამდე მიეცეთ ბინების საქირაო ფული, თვე-ნახევარი თავისუფლება წელიწადში; მუშების მიღება და დათხოვნა მუშებზე იყოს დამოკიდებული, მუშათა შტატი უნდა 29 კაცამდე ავიდეს და სხვა.

◆ **ბანკის რწმუნებულთა კრება**. 17 მაისს თავ. [illegible] თავმჯდომარეობით დაიწყო წლიური კრება ტფ. სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის რწმუნებულთა. კრებამ პირველად განიხილა ბანკის გამგეობის ანგარიში 1906 წლის მოქმედების შესახებ. წლიური ბალანსი გამოიხატება 42,682 [illegible] მან. 93 კაპ. მთელი შემოსავალი ბანკის საანგარიშო წელს -- 678,371 მ. კრებამ დაამტკიცა ანგარიში და შეუდგა სხვა საკითხების განხილვას. კრება გადაიდო დღეს ნაშუადღევის 4 საათისთვის.

◆ ამ ორი დღის წინად ჩვენ გაზეთში და აგრეთვე ზოგიერთ ადგილობრივ გაზეთში მოხსენებული იყო, ვითომ რიონში დამხრჩვალიყვნენ მასწავლებელი ქალები მატკავა და ქორქია და მამა ქორქიასი. როგორც ეხლა გვატყობინებენ, ეს ამბავი ს[illegible] ცრუ ყოფილა და რედაქციები ადგან განზრახ შეუყვანიათ შეცდომაში.

◆ 16 მაისს, საღამოს 7 საათზედ, ემიროვის ქუჩაზე ნახეს მოკლული მეეზოვე ადელხანოვის სახლისა, ივანე ისუპოვისა, რომელსა[illegible] 4 ჯერ ჰქონდა დაკრული ხანჯალი. მოკლული მიხეილის საავადმყოფოში გაგზავნეს.

◆ 16 მაისს, საღამოს 9 საათზედ, თავი მოუწამლავს სამხედრო აფთიაქის მაღაზიის ფერშალს ლიტვინკოს.

პრესსა

სტოლიპინის დეკლარაციამ აგრარულ[illegible] საკითხის შესახებ, როგორც მოსალოდნელი იყო, დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია რუსულს პრესსაში. სამი სხვა და სხვა მთავარი აზრი გამოითქვა: რეაქციონერებისა, კადეტებისა და რევოლიუციონერებისა. რეაქციონერებს პრესსას არ მოეწონა სტოლიპინის სიტყვა: შეუფერებელი კილოთი იყო ნათქვამი, აშინებს აგრარულ უწესოებათაგან მოსალოდნელს შიშსაო, თითქოს უთმობს კიდეც კადეტებს, როცა ამბობს, რომ უკიდურეს შემთხვევებში იძულებითი გამოსყიდვაც შეიძლებაო და სხვა. რევოლიუციონერები სიამოვნებით იხსენებენ გრემიკინსა და გურკოს, რომელნიც თავდაუჯერელის თავხედობით ესაუბრებოდნენ სათათბიროს და თითქმის უარ-ჰყოფდნენ კიდეც აგრარულ საკითხის გამწვავებულს მდგომარეობას. რეაქციონერებს მხოლოდ ერთი ადგილი მოეწონათ [illegible] სტოლიპინის სიტყვაში: ძალაუფლება არავის არაფერს არ დაუთმობს მთავრობაო; მოეწონათ და აქებენ: შესაფერისი ღონისძიებანი მიიღეთ და დაუნდობლივ სამუდამოთ მოსპეთ ყოველი უწესობანიო. კადეტების პრესსა თუმცა უკმაყოფილოა დეკლარაციით, მაგრამ ცოტა არ იყოს ნასიამოვნებიც არის: სტოლ[illegible]

ფელეტონი

სარევოლიუციო სინდიკალიზმის პრინციპები

(დასასრული *)

შრომის საყოველთაო კონფედერაცია დაარსდა 1895 წ. მუშათა კონგრესზე, ქალაქ ლიმოჟში. ამ ორგანიზაციის ხასიათი ნათლად გამოიხატება სტატუტების პირველ ორ მუხლში, რომელიც მიღებულ იქმნა კონგრესზე. იქ ნათქვამია, რომ „ელემენტები, რომელნიც შედიან კონფედერაციაში, უნდა იდგნენ ყოველ პოლიტიკურ სკოლის გარეშე", შემდეგ აღნიშნულია, რომ „კონფედერაციის ერთად-ერთი მიზანი არის მუშების შეერთება ეკონომიურ ნიადაგზე მათ სრულ განთავისუფლებისათვის". „ეს ორი დამახასიათებელი თვისება, ამბობს ლაგარდელი, სამუდამოდ დარჩება კონფედერაციის უმთავრეს ნიშნად; თავის განვითარების განმავლობაში იგი უფრო გამოარკვევს მას და დაამყარებს კლასისა და პარტიის ორგანიზაციათა შორის განსხვავებას, რომელიც შეიქმნება სინდიკალიზმის უმთავრეს თვისებად და რომელიც აიხსნება საფრანგეთის მუშათა კლასის ისტორიულ განვითარებით".

შრომის საყოველთაო კონფედერაციასთან ერთად არსებობდა მეორე მუშური ორგანიზაცია—შრომის ბირჟათა ფედერაცია, რომელიც თავის შინაგან ხასიათით და წყობილებით ძლიერ უახლოვდებოდა შრომის საყოველთაო კონფედერაციას. იგი დაარსდა 1892 წ. სენ-ეტიენის კონგრესზე. ფერდინანდ პელლუტიეს დაუღალავსა და დაუდგრომელს მხნეობას და მის მუდმივ მოქმედებას დიდი ღვაწლი მიუძღვის შრომის ბირჟათა ფედერაციის დაარსების და შემდგომ განვითარების საქმეში. ამ მუშათა ორ ორგანიზაციის საბოლოო შეერთება მოხდა 1902 წ. ქ. მონპელიეში. წესდების პირველი მუხლი შეიცავს ახლად შეერთებულ ორგანიზაციათა მიზანს, რომელიც შესდგება „მუშების ერთმანეთთან დაახლოვებაში, ყოველ პოლიტიკურ სკოლის გარეშე, მათ მატერიალურ და მორალურ ინტერესების დასაცავად". უმთავრესი მიზანი, რომელსაც მისდევს კავშირი, არის „დაქირავებულ მუშების და პატრონების მოსპობა".

თავიანთ კორპორატიულ კონგრესებზე (ბურჟში 1904 წ., ამიენში შარშან) საფრანგეთის სინდიკალისტებმა განამტკიცეს სინდიკალურ მოძრაობის ტრადიციონური ბაზისები. იმათ ერთხელ კიდევ გაუსვეს ხაზი დამოუკიდებელ მუშურ ორგანიზაციათა შექმნის აუცილებლობას „პოლიტიკურ სკოლის გარეშე".

სარევოლიუციო სინდიკალიზმი წარმოადგენს საუკეთესო იარაღს მუშა ხალხის ერთმანეთთან დასაახლოვებლად და შესაკავშირებლად ეკონომიურ ნიადაგზე, სინდიკალიზმი მოუწოდებს ყველა მშრომელს და დაჩაგრულს, პოლიტიკურ რწმენისა და სარწმუნოების განურჩევლად, შეერთებას საერთო დროშის ქვეშ სარევოლიუციო ბრძოლისათვის, რომელსაც აზრადა აქვს დაქირავებულ შრომისა და ექსპლოატაციის მოსპობა. სინდიკალიზმი მოითხოვს მუშათა კლასის ეკონომიურ ორგანიზაციების სრულ თავისუფლებას პოლიტიკურ ორგანოებისაგან. სოციალისტურის პარტიის მხრით ნეიტრალიტეტის დაცვა სინდიკალურ მოძრაობაში მიაჩნია აუცილებელ პირობად იმის სრულ და ნორმალურ განვითარებისათვის. ამით რევოლიუციონური სინდიკალიზმი, რასაკვირველია, უარს არა ჰყოფს სოციალისტურ პარტიის მოქმედების მნიშვნელობას მუშათა მოძრაობაში, მხოლოდ იგი,—ლაგარდელის სიტყვით,—„ეცილება მას კლასთა ბრძოლის ხელმძღვანელობის საქმეში."—იმის აზრით, პარტიის როლი განისაზღვრება ხალხის სურვილის განცხადებით ტრიბუნიდან. „დეე, სოციალისტურმა პარტიებმა, ამბობს შრომის საყოველთაო კონფედერაციის ოფიციალური ორგანო (La voix du Peuple), ისარგებლონ ჩვენის კონგრესებით და მოთხოვნილებანით და გადიტანონ ყოველივე ეს იმ წრეში, სადაც თითონ მოქმედებენ, და წარუდგინონ ესინი კანონმდებელ ბურჟუაზიას, როგორც ხალხის სურვილის სუბსტანცია. ამ გვარ შემთხვევაში პარტიის წევრები იმოქმედებენ არა როგორც ამომრჩეველ მაზრების უბრალო წარმომადგენელნი, არამედ როგორც მუშათა კლასის შეგნებული გამომხატველნი. საჭიროა მხოლოდ, რომ ისინი სჩადიოდნენ ამას საკუთარის მოქმედებით და გაბედულის ინიციატივით".

შრომის საყოველთაო კონფედერაცია წარმოადგენს დიდ მუშურ ორგანიზაციას, რომელიც შეიცავს 700,000-ზე მეტ მუშას. ამათ შორის უმცირესობას რეფორმისტები ეკუთვნიან, ხოლო უმრავლესობას რევოლიუციონერები. მუშათა მოძრაობის ამ ორ ტენდენციის შორის მუდმივი უთანხმოება და შუღლი არსებობდა. ბურჟის კონგრესმა 1904 წ. რევოლიუციონურ ტენდენციის გამარჯვებით იხახელა თავი. ამის შემდეგ საფრანგეთის მუშების მსხვილ ფედერაციის რეფორმისტურმა ტენდენციამ შესუსტება იწყო. რეფორმისტები თან და თან სტოვებენ თავიანთ პირვანდელ პოზიციებს და ემხრობიან რევოლიუციონურ მიმართულებას. საფრანგეთის სინდიკალისტების უკანასკნელი კონგრესი ამიენში 1906 წ. ნათლად მოწმობს ჩვენი სიტყვების ჭეშმარიტებას: რეფორმისტთა წარმომადგენლების დიდმა ნაწილმა კენჭი მისცა ამხანაგ გრიფუელსის მიერ წამოყენებულ რევოლიუციონურ რეზოლიუციას, რომელიც მიიღო კონგრესისტების უმრავლესობამ.

შრომის საყოველთაო კონფედერაცია ორ დიდ ორგანიზაციად იყოფა: შრომის ბირჟათა ფედერაციის სექციად და ნაციონალურ სინდიკატთა ფედერაციის სექციად. შრომის ბირჟა მუშების გეოგრაფიულად დანაწილებას წარმოადგენს. სინდიკატი ნიშნავს ერთსა და იმავე ხელობის მუშათა კავშირს. ბურჟის კონგრესი 1904 წ. შეიცავდა 52 ფედერაციას და 110 შრომის ბირჟას. ამ უკანასკნელ ხანაში სინდიკალურ ორგანიზაციათა რიცხვმა თვალ-საჩინოდ იმატა. ამიენის კონგრესზე 1906 წ. გამოცხადდა 61 ფედერაცია და 135 შრომის ბირჟა. ამ ნაირად, წინანდელ ეპოქებთან შედარებით მუშათა ორგანიზაციების ზრდა ძლიერ ჩქარის ნაბიჯით მიდის წინ. შეგნებით და ორგანიზაციაში მყოფ პროლეტარიატის რიცხვი უფრო და უფ[illegible] იზრდება. შორს არ არის ის დრო, რო[illegible] დესაც შრომის საყოველთაო კონფედე[illegible] რაცია, წელში გამაგრებული და გაძლ[illegible] ერებული, მოსთხოვს საბოლოო ან[illegible] რიშს საფრანგეთის კაპიტალის წარმო[illegible] დგენლებს და მათ ინტერესების დ[illegible] ცველ სახელმწიფოს.

მუშა ხალხის ახალ ორიანტაციის ს[illegible] მეში შრომის ბირჟებმა ფრიად თვალ[illegible] ჩინო როლი ითამაშეს. ისინი წარმო[illegible] გენდნენ ერთად-ერთ მუშურ ორგანი[illegible] ციას, რომელიც შეეფერებოდა პროლ[illegible] ტარიატის ნამდვილ მისწრაფებას. მა[illegible] ძალა და მნიშვნელობა დღითი დღე [illegible] ტულობდა. მთავრობამაც ჯეროვანი [illegible] რადღება მიაქცია ამ გარემოებას. მთ[illegible] რობამ დააპირა მუშათა ორგანიზაციე[illegible] დამორჩილება და ამ აზრით დაიწყო მ[illegible] ვის სუბსიდიების და შენობების მიც[illegible] შრომის ბირჟებმა გადასწყვიტეს მთავ[illegible] ბის უხვისა და ხელ-გაშლილის სამსა[illegible] რით სარგებლობა, რადგან არავით[illegible] საშუალება არ მოეპოებოდათ დამოუ[illegible] დებელ ცხოვრებისათვის.

პელლუტიე იმ სამსახურს, რომელ[illegible] შრომის ბირჟებს შეუძლიანთ გაუწ[illegible] მუშა ხალხს, ოთხ კატეგორიად ჰყო[illegible] 1. ურთიერთი დახმარება; 2. სასწავ[illegible] დაწესებულებანი: ბიბლიოთეკა, სო[illegible] ლური მუზეები, პროფესიონალური კ[illegible] სები; 3. პროპაგანდა: სინდიკატების [illegible] მნა, ეკონომიური გამოკვლევანი, ს[illegible] ტისტიკა; 4. ორგანიზაცია du „ré[illegible] tance": გაფიცვები და ყოველგვარი [illegible] ტაცია. შრომის ბირჟების ფედერაც[illegible]

*) იხ. „ისარი" № 105.

პინი იმ კილოთი არ ელაპარაკა სათათბიროს, როგორც გორემიკინი. ამით თავის ნუგეშობა მხოლოდ კადეტებს თუ შეუძლიათ: არ ილანძღება მინისტრი და ისეც კარგიაო. კადეტების გაზეთები არსებითადაც ჰხედავენ მთავრობის განცხადებაში ცოტაოდენ დათმობას. „რუსსკ. ვედომ.", მაგალითად, იმ აზრისა არის, რომ მთავრობას წინანდებურად აღარ სწამს თავის პროგრამის სიმართლე და ძლიერე და მზადაა სათათბიროს აზრიც მოისმინოსო. „რეჩ"-იც იწონებს მთავრობის კილოს, მაგრამ თან არკვევს, რომ მთავრობა მაინც თავის ძველ პოზიციაზე სდგას და არ ჰფიქრობს დაათმობასაო. ...ტლერი დაწვრილებით იხილავს მთავრობის განცხადებას და დაასკვნის, რომ სათათბირომ დაუყოვნებლივ უნდა გააუქმოს შარშან გამოცემული აგრარული კანონები და რაც შეიძლება მალე დაუპირდაპიროს სამინისტროს პროექტს თავისი პროგრამაო. რევოლიუციონური პრესსა, რასაკვირველია, ჰგმობს მთავრობის „გამოსვლას". „როდნ. სლ." სწერს:

მაშასადამე მთავრობა კვლავ უცხადებს ხალხს, ერთ მხარეზეა—თოფი, ზარბაზანი და გაულეტის სხვა გაუმჯობესებული იარაღი; მეორე მხარეზე-კი, დიდებულ ხალხის ღრმა გაჭირვება და შეურყეველი რწმენა, რომ მისი მისწრაფება—სპეტაკი სიმართლეა. ვინ აჯობებს? თავად-აზნაურობა დარწმუნებულია, რომ გლეხის შვილი—ჯარი—ბრმად გაჰყვებიან და გაანადგურებენ თავიანთსავე სახლკარს და ამიტომ თამამად იწვევს ხალხს ბრძოლის ველზე; მას უნდა გლეხის სისხლით მორწყოს ის მიწა, რომლის გამო დავაა, არ იკმარა გლეხის ოფლი, რომლით გაჟღენთილია რუსეთის ნიადაგი. მაგრამ რათ არ დაფიქრდება მთავრობა: იქნება ტყუილი იმედი აქვს ჯარისა? ჯარი სდუმს და მისი გრძნობა-ფიქრები მთავრობამ არ იცის. ჩვენ-კი ვიცით, რა დიდ შთაბეჭდილებას მოახდენს ჯარზე ის გარემოება, რომ მთავრობას გადაწყვეტილი აქვს არ მისცეს ხალხს მიწა...

საერთოდ ოპოზიციონური პრესსა იმ აზრისაა, რომ სათათბირომ უნდა განაგრძოს თავისი მუშაობა აგრარულ საქმეში; რაც შეიძლება ფართო და რადიკალური პროექტი შეიმუშაოს და მერე გამოირკვევა—გაჰბედავს თუ არა წინააღმდეგობის გაწევასაო...

პროვინციის ცხოვრება

ფოთი. თუმცა ძველმა საბჭომ გადასწყვიტა, რომ ქალაქის აფთიაქი თვით ქალაქმა აწარმოოს, მაგრამ ქალაქის თავმა ხელ მეორედ წარუდგინა ქალაქის საბჭოს ეს საკითხი გადასაწყვეტად. ახალმა საბჭომაც, წინააღმდეგ ქალაქის თავის სურვილისა, გადასწყვიტა—აფთიაქი ქალაქმა აწარმოვოსო. როცა ჯერი მიდგა აფთიაქის გამგის არჩევაზე, აქაც საბჭომ წინააღმდეგობა გაუწია ნ. ნიკოლაძეს, რომელიც მომხრე იყო იმისი, რომ ახალი საქმის გამგეობა გერმანელს ჩაბარებოდა, მაგრამ საბჭომ უპირატესობა მისცა ბ-ნ ჟღენტს.

აქაურ საურთიერთო ნდობის საზოგადოებას ახალი სიფრთხე მოელის—აქ აარსებენ ამ დღეებში აზოვ-დონის სავაჭრო ბანკის განყოფილებას და, ეჭვი არ არის, რომ კრედიტის გასაფართოვებლად და სხვა მოსაზრებით საურთი-ერთო საზოგადოების წევრნი გადავლენ ახლად დაარსებულ ბანკში, როგორც ეს ქუთაისში მოხდა. ეს გარემოება, რასაკვირველია, თავის გავლენას იქონიებს ისედაც მისუსტებულ საზოგადოებაზე.

განყოფილების დაარსების გამო, აზოვდონის ბანკის ქუთაისის განყოფილებამ აცნობა ქალაქის თავს, რომ ბანკი სწირავს რომელსამე განმანათლებელ დაწესებულების სასარგებლოდ ასს თუმანს. კერძო თათბირზე, ბ-ნ მეუნარგიას თავმჯდომარეობით, მოქალაქეებმა ის აზრი გამოსთქვეს, რომ ეს ფული მოხმარდეს ქალთა პროგიმნაზიის მეხუთე კლასის დაარსებას იმ ანგარიშით, რომ ეს სასწავლებელი საბოლოოდ ქალთა გიმნაზიად გადაკეთდეს.

დ. ყვირილა. უკვე იციან მკითხველებმა, რომ პოლიციამ დახურა „იმერეთის" ამხანაგობა და წაიღო ქაღალდები. „იმერეთის" დაარსების შესახებ არაფერი ყოფილა ჩვენს გაზეთებში. „იმერეთმა" მოქმედება დაიწყო ამა წლის 20 აპრილიდან. ამხანაგობა შეადგინა შორაპნის მაზრის ყველა კუთხიდან შეგროვილმა 13 კაცმა. დროებით გამგეთ აირჩიეს კალენიკე ჩხეიძე. ამხანაგობა უწინარეს ყოვლისა შეუდგა პაიების გავრცელებას (ჯერ-ჯერობით გაიყიდა 300 პაი. თითო პაი 10 მ. ღირს). ამხანაგობას აზრად აქვს გამართოს სავაჭრო მაღაზია გლეხებისათვის, რათა აცდინოს ისინი ვაჭრების კლანჭებს.

რასაკვირველია, ამ ამბავმა ვაჭრების გაუგებრად არ ჩაიარა. ისინი დიდს აგიტაციასეწეოდნენ ხალხში, ვითომ ეს ამხანაგობა მის ზარალს მოუტანსო. ამხანაგობამ პირველად ყურადღება მიაქცია შაბიამანს, რომელიც დიდ საჭიროებას წარმოადგენს გლეხებისათვის. მან უკვე გამოიწერა ჯერ ჯერობით ერთი ვაგონი შაბიამანი. სამწუხაროდ გაიგეს რა ეს ვაჭრებმა, მაშინვე ჰკრეს თავი სადაც ჯერ იყო: მეორე დღეს „იმერეთის" კანტორაში პოლიცია გაჩნდა. სთქვეს, ვითომ ამხანაგობა კანონიერად არ მოქმედებდა.

შაბიამანს ამ ჟამად ვაჭრები 6 მანეთად ჰყიდიან, ხოლო ამხანაგობას შეუძლიან 5 მ. 50 კ. გაჰყიდოს ფუთი. სხვა საქონელსაც, ეჭვი არ არის, იაფად გაჰყიდიდა.

აი, ასე დაღუპეს ნორჩი და სასარგებლო საქმე სათავეშივე. მაგრამ არა უშავს-რა: ნათქვამია ყოველთვის კოკა წყალს არა ზიდავსო. დიდის ლოდინისა და ვაი-ვაგლახის შემდეგ კვლავ აალაპარაკა აქაური ინტელიგენცია უსამკითხველობამ. 3 მაისს გამართეს კრება სამკითხველოს განახლების და კლუბის გამართვის შესახებ. კრებამ (დაესწრო 50 ქალი და კაცი) დაადგინა, არჩეულ იქმნას კომისია, რომელმაც უნდა აიღოს სამკითხველოს ნებართვა და შეიმუშაოს კლუბის წესდება. როდესაც ამებს მოაწყობენ, გაიმართება სულ ახალი კრება.

როგორც მახსოვს, შარშან აგვისტოშიაც მოხდა სამკითხველოს შესახებ კრება და მაშინაც აირჩიეს კაცები და დაავალეს სამკითხველოს მოწყობა. მაგრამ სხვა და სხვა მიზეზისა გამო საქმე დღემდე ვერ მოეწყო. ვნახოთ ეხლა რა იქნება. **დამსწრე**

—

სოფ. მარტვილი. გამულმებულმა რეაქციამ სოფ. მარტვილის ვაჭრებს თავისი დაღი დაასვა. ამის წყალობით მათ წარმოდგენილი აქვთ, რომ თუ არა პოლიციელთა, სხვა გზა არსად არისო. მცირე რამ რომ მოხდეს სოფელში, ისინი პოლიციასთან გარბიან: ამით სურთ დაიმსახურონ მთავრობის ნდობა, თუ გინდ ამისი მოპოვება სოფელს განადგურებას უქადდეს. წარსული წლის მიწურულებში, როცა აქედან ჯარი წაიყვანეს, ვაჭრებმა ქვეყანა განსაცდელში დასახეს და მთავრობას მიმართეს—მშვიდობიანობის და წესიერების დასაცველად ჯარი ისევ დააბრუნეთო. მათი ანგარიში ასეთი იყო: ჯარი ერთის მხრით მათ მშვიდობიან ძილს მისცემდა და მეორეს მხრით ვაჭრობას გააცხოველებდა. იმედი და ანგარიში არ გაუმართლდათ.

დიდ მარხვის მიწურულებში ვაჭრებმა კვლავ მიმართეს ადმინისტრაციას დახმარებისათვის შემდეგის გარემოებისა გამო: ამ ხანებში უმეტესმა მათგანმა მიიღო „ბეჭედ დასმული" წერილები ანარქისტების სახელით. ფულსა სთხოვდნენ. ასტყდა განგაში. აფრინეს კაცი ბოქაულთან, რომელსაც ჩააგონეს, რომ ადგილობრივი პოლიტიკური ორგანიზაციები სჩადიან ამ საქმეს და მიიღეთ ზომები მათ დასასჯელად და ასალაგმავადო, მაგრამ, ვაჭრების საუბედუროდ, პოლიტიკური ორგანიზაციები აქ არაფერს შუაში აღმოჩნდნენ და ბოქაულმა მათ საშველად ვერაფერი გააწყო იმის მეტი, რომ თავისებური საალყო წესები დაამყარა: დუქნები ბინდისას იკეტება და ღამე ყველას აკრძალული აქვს სოფელში სიარული.

ამ დღეებში ვაჭრებმა კიდევ მიიღეს წერილები, რომლებითაც მუქარით ზოგს 1000 მანეთს სთხოვენ; ზოგს მეტს და ზოგს ნაკლებს. შეიძლება ამის შემდეგ ვაჭრებმა კიდევ მიმართონ პოლიციას. **გ. ბ. ხ.**

—

ს. ვარციხე (ქუთაისის მაზრა). როგორც შარშან გაცნობეთ, სახელმწიფო ქონებათა გამგეობამ სოფელს მოუჭრა თავისუფალი ადგილები. მიწის სივიწროვეს თუ მივიღებთ მხედველობაში, დვთის წყალობად უნდა ჩაეოვალა სოფელს თითქმის 200 ქცევა მიწა. მაგრამ საქმე ის არის, რომ ამ ადგილებით ისარგებლეს უფრო ისეთმა გლეხებმა, რომელთაც ისეც საკმაო მიწა ჰქონდათ, და უმიწაწყლო ხალხი პირში ჩალა გამოვლებული დარჩა. მიზეზი ამისა ის არის, რომ შეძლებულმა გლეხებმა მოქრთამეს დაბალი მოხელეები და უფრო კი ტყის დარაჯები და მიწაც ხელთ იგდეს. გარიყული გლეხები ხან გუბერნატორთან ჩივიან, ხან სახელმწიფო ქონებათა გამგესთან და ხან კიდევ შინაურ მოსამართლეებთან, მაგრამ სამართალი დღემდის ვერსად მოუპოვებიათ.

გვალვამ მეტად შეაწუხა ხალხი, რომელიც ხელ აპყრობილი ითხოვს წვიმას, რომ შიმშილით არ ამოსწყდეს. დათესილი ძალიან ცოტა რამ არის და თუ მაისის დამლევამდე ვერ მოასწრო ხალხმა სიმინდის დათესვა, მერე კიდევაც რომ დასთესოს, მოსავალი შრომასაც ვერა ზღავს. მთა ადგილები ხომ უკიდურეს მდგომარეობაშია. **ფ. ნ**

დაზარალებულთა სასარგებლოდ

გიგზავნით ჩემ მიერ სადგურ ციციკარსა და ანდაში მყოფ ქართველებს შორის შეგროვილ ათ თუმანს დამშეულ მეგრელთა სასარგებლოდ. გთხოვთ გადასცეთ ეს ფული სადაც რიგი იყოს. შემომწირველთა სია:

თომა ივანეს ძე ელიავა—12 მან., ალექსანდრე არჩილის ძე გეგეჭკორი—6 მ., ვლადიმ. კონსტანტინეს ძე წირღვავა—5 მ., ილიკო კოსტას ძე კიზირია—5 მ., ივლონ კოკაიამ—5 მ., ოსიპ პრუელოვსკი—5 მ., მიხეილ ზუიკოვ—2 მ., ლევან მაქსიმეს ძე ხურმავა—5 მ., კონდრატე საბას ძე გვაზავა—5 მ., ვანო მიხეილის ძე პაპასკირი—5 მ., გერასიმე ტაიას ძე დანელია—2 მ., მეთო ფილუს ძე ძაგანია—5 მ., ვასო როსტომის ძე მანდარია—5 მ., მელიტონ ვახტანგის ძე ჯანჯავაძე—5 მ., ამროსი სიკოს ძე ხურმავა—5 მ., ვანო გოტას ძე ჭიჭილუა—5 მ., ვასილი მოსეს ძე ტორჩინავა—5 მ., ვასილი სამსონის ძე ცხაკაია—5 მ., სერაფიონ ნიკოს ძე ტაბიძე—3 მ., **თომა ივანეს ძე ელიავა.**

—

გიგზავნით 72 მანეთს და 37 კაპ. (191 ფრ. 74 სანტ.), რომელიც აღებულია ჟენევაში გამართულ ქართულ საღამოდან საქართველოში დამშეულ ქართველთა სასარგებლოდ.

რადგან არ ვიცი ვინაობა იმ კომიტეტისა, რომელიც აგროვებს ფულს დამშეულ ქართველებისათვის, ამიტომ მოგმართავთ თქვენ, რომ რედაქციის საშუალებით ჩააბაროთ ეს ფული ზემოხსენებულ კომიტეტს. **ზაქ. ქიქიაშვილი.**

—

გთხოვთ ნება მომცეთ თქვენის გაზეთის საშუალებით მადლობა გამოუცხადო ს. სულუაშვილს, მ. მამუკაძეს, ნ. მამუკაძეს, ს. თქრუაშვილს, აბილბარაშვილს და მ. იმედაშვილს, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს ხალხურ უფასო წარმოდგენაში. ითამაშეს „ბაიყუში" ცაგარლისა. მადლობას უხდი დამხმარე პირთ და დამსწრეთ, რომელთაც თითო ოროლა მაური შემოსწირეს სცენის გასამართავად. რაც გადარჩა სცენის გამართვას, ე. ი. 8 მან. 25 კაპ. მონამაშეთა სურვილისამებრ, გგზავნი დამშეულთა სასარგებლოდ.

თამარ ზაქარ. ლარზნიშვილისა.

ქუთაისის სამეურნეო ამხანაგობის „კოლხიდა"-ს როლი იმერეთის სამრეწველო მეურნეობაში.

(დასასრული*)

გარდა იმისა, რაც „კოლხიდი"-ს ამხანაგობის შესახებ ზემორე ნათქვამ დან გაიგეთ, დღეს მისი როლი იმერეთის სამრეწველო მეურნეობაში უფრო ფართოვდება. მან წელს საფუძვლიანად მიჰყო ხელი იმერეთის სახალხო მეურნეობის მესამე უმთავრეს დარგს **მევენახეობას.** მევენახეობა კი რა ძალაცაა იმერეთის მკვიდრთა საეკონომიო ცხოვრებაში, ყველა ცხადად ჰხედავს. ყველამ იცის, როგორ შეაძრწუნა ამ ათი-თხუთმეტი წლის წინად იმერეთი ფილოქსერის გაჩენამ და ერთბაშად ძველის, მამაპაპეულ ვენახების ამოხმობა-მოსპობამ. ამის გამო ხალხი სასოწარკვეთილებას იყო მიცემული, ყველანი გულმოწყვეტილნი მოსთქვამდნენ: „დავიღუპეთ, ბატონო, ჩვენი მარჩენელი გვესპობაო". და აი ამ დროს მოაწყო და საფუძველი ჩაუყარა ამერიკულ ვაზის მოშენებას და ზედ ჩვენი ვენახების დამყნობას აგრონომ ვლადიმერ სტაროსელსკიმ თავის მხნე ამხანაგებ-თანამშრომლების დახმარებით. მან შეჰქმნა ყვირილის მახლობლად, საქარაში ამერიკულ ვაზის სანერგე, რომელმაც სახალხო მეურნეობას უკვე მოუტანა შესამჩნევი სარგებლობა. სამწუხაროა მხოლოდ, რომ ეს სასარგებლო დაწესებულება დღეს უპატრონოდ არის მიტოვებული, ჩინოვნიკთა ბუდედ გადაიქცა და ამა თუ იმ მოხელის საავშესაფარს შეადგენს.

სამის წლის გამოცდილებამ დაანახვა „კოლხიდის" გამგეობას, რომ თუმცა იგი მსურველებს უწერდა საქარის სანერგედან დამყნილ ვაზს, მაგრამ მაინც ვერ აკმაყოფილებდა ხალხის უზომო მოთხოვნილებას. ამიტომ წელს მან განიზრახა თითონ მოაწყოს ამერიკულ ვაზის სანერგე და იქონიოს ყოველ წლობით მრავლად დამყნილი ვაზი ხალხში გასავრცელებლად. ამ საქმის მოწყობაში „კოლხიდა"-ს ორმა გარემოებამ შეუწყო ხელი: ერთი ის არის, რომ მან ქუთაისის სათავად-აზნაურო ბანკიდან დაინარჩუნა ცნობილი ბაღი გარიაჩკარი, რომლის გვერდითაც ამხანაგობას უკვე ჰქონდა თავისი საკუთარი მამული. გააერთა რა ეს ორი მამული, ამხანაგობამ ძველის ნაცვლად, ააგო ახალი პარკის სახლობი

*) იხ. „ისარი" № 104.

ლი ითამაშა საფრანგეთის მუშათა მოძრაობაში. მის მიერ დაწყებულ პროპაგანდას განაგრძობს კონფედერაცია, რომელიც გააუმჯობესებს მას, გასწმენდს ცუდ მხარეებისაგან და მიიყვანს ორგანიზაციაში შესულ პროლეტარიატს იმ კონცეპციის შემუშავებამდე, რომლის სარევოლიუციო სინდიკალიზმს საძირკვლათ უდევს".

სარევოლიუციო სინდიკალიზმის აზრით, ყველა არსებულ ორგანიზაციის შორის მუშათა კლასის ეკონომიური ორგანიზაცია წარმოადგენს საუკეთესო და ყველაზედ უფრო საჩინო საშუალებას მაშვრალ ხალხის ურთ-ერთან დასაახლოვებლად და შესაკავშირებლად. თანამედროვე საზოგადოებაში, სადაც კაპიტალისტური ექსპლოატაციაა გამეფებული, მუშა ხალხი მეტად ცუდ და შემაძრწუნებელ მდგომარეობაში იმყოფება. მიუხედ ვად იმისა, რომ იგი წარმოადგენს ერთად-ერთ კლასს, რომელიც თავის შრომით ასაზრდოებს დანარჩენ საზოგადოებას, მისი ცხოვრება მაინც არ არის უზრუნველ-ყოფილი: შიმშილი და ყოველ-გვარი გაჭირვება მუდამ თან ახლავს მას და არ აძლევს მოსვენებას. არსებული ეკონომიური წყობილება დიდის ლოდივით აწევს კისერზე თანამედროვე პროლეტარს. მას არ შეუძლიან არ იგრძნოს თავისი გაჭირვება და სცდილობს იმის წამპილწავ და მავნე შედეგისაგან თავის დაღწევას. თავდაპირველად იგი იბრძვის ინდივიდუალურ საშუალებათა წყალობით. შემდეგ იგი პოულობს შევრად ნაღდ და უფრო რაციონალურ იარაღს ბრძოლისას: ერთდება თავისავით ეკონომიურ მდგომარეობაში მყოფ ადამიანებთან. მუშები აერთებენ თავიანთ ინდივიდუალურ ძალებს, რათა უფრო მეტის მხნეობით და გამბედაობით შეებრძოლონ მტერს. ამ ნაირად პროლეტარიატის შემადგენელ ელემენტთა კავშირი ეკონომიურ ნიადაგზე ხდება ბუნებრივი, უბრალო.

მუშათა კლასის მთელი ძალ-ღონე და ენერგია მიმართული უნდა იყოს ეკონომიურ დაწესებულებათა შექმნისაკენ. ეს დაწესებულებანი წარმოადგენენ, ერთის მხრით, ყოველ დღიურ ინტერესების დასაცველ საშუალებას და, მეორეს მხრით, „მომავალ საზოგადოების საძირკველს". ძველ საზოგადოების ფარგლებში მუშები იწყებენ ახალ ეროვნების შექმნას. თავიანთ სინდიკალურ ორგანიზაციებში ისინი ჰხედავენ „უმთავრეს იარაღს პროლეტარიატის ემანსიპაციისათვის". როგორც წინად ბურჟუაზია ჰქმნიდა თავის კლასიურ ორგანოებს: პარლამენტს, კომმუნას, ისე ეხლა მშრომელი ხალხი შეუდგა თავის საკუთარი ორგანოების შექმნას: სინდიკალისტების, ბირჟების ფედერაციების. „ამ სახელმწიფოს სახელმწიფოში პროგრესი გამოიხატება იმის ფუნქციათა და დაწესებულებათა განვითარებით. მუშათა ორგანიზაციები გაიზრდება მანამდის, სანამ საკმაოდ ძლიერი არ გახდება და საბოლოოდ არ განდევნის ძველ ფორმებს და იმის ნაცვლად ახალს არ დაამყარებს. მაშინ, როდესაც პოლიტიკური წყობილება სუსტდება და ინგრევა, ეკონომიური უფრო და უფრო მაგრდება და ძლიერდება. მუშათა ბრძოლა, როგორც ეს საფრანგეთის რევოლიუციონურ სინდიკატებს ესმით, შეიძლება შემდეგის საზოგადო ფორმულით გამოვხატოთ: ჩამორთმევა სახელმწიფოსაგან ყველა იმ ფუნქციისა, რომელსაც მუშახალხთანა აქვთ დამოკიდებულება და მათი გადაცემა სინდიკატებისათვის, რომელნიც წარმოადგენენ მუშათა ბრძოლის ორგანოს". „მუშათა სინდიკატები,—ვკითხულობთ გაზეთ „La voin du Peupl"-ში,—თან და თან იგნებენ იმ პირველ ხარისხოვან როლს, რომელსაც ისინი ითამაშებენ სოციალურ ცხოვრებაში. იმათ იციან, რომ ლუკმა პურის მოპოების გარდა, სინდიკატებმა უნდა მოამზადონ მომავალი საზოგადოება. იმათ იციან, რომ კორპორატიულ ორგანიზმის წიაღსა შინა უნდა შემუშავდეს ხვალინდელი დღე".

მოხსენება, წაკითხული ბირჟების ფედერაციის ერთ კონგრესზე, შემდეგის სიტყვებით ახასიათებს იმ როლს, რომელსაც ითამაშებს მწარმოებელთა ასსოციაცია მომავალ საზოგადოებაში: „ეს ასსოციაციები, მომხსენებელის აზრით, წარმოადგენენ იმ ელემენტებს, რომელთა წყალობითაც აღორძინდება ახალი ორგანიზმი. იმათ ხელში იქნება ყველა ის, რასაც დამოკიდებულება აქვს წარმოებასთან და მოხმარებასთან; ისინი გადიქცევიან ეკონომიურ და სოციალურ ცხოვრების ცენტრებად. სახელმწიფო ორგანოები—პარაზიტები—განდევნილნი იქნებიან სასარგებლო დაწესებულების მიერ, რომელთაც შეჰქმნიან მუშათა მოძრაობანი ტრადიციონურ პოლიტიკურ ფორმათა გარეშე". ერთის გამოჩენილ სინდიკალისტის, პუჟეს აზრით, „სინდიკატი აკმაყოფილებს მუშათა კლასის ყოველგვარ მოთხოვნილებას".

პირველ ყოვლისა სინდიკატი წარმოადგენს პროლეტარიატის ყოველ-დღიურ მოთხოვნილებათა ორგანიზმს; შემდგომ, იგი არის ბაზისი ახალ საზოგადოებრივ წყობილებისა. პუჟეს აზრით, წვრილმან გაუმჯობესებისათვის ბრძოლა მხოლოდ საშუალებაა კაპიტალისტურ ექსპროპრიაციის მოსახდენად. ყოველი წვრილი რეფორმა, რომელსაც პროლეტარიატი ძალით ჰგლეჯს ხელიდან ბურჟუაზიულ საზოგადოებას, უნდა ჩაითვალოს ნაწილობით ექსპროპრიაციად (éxpopriation partielle). მუშა ხალხი უნდა იმყოფებოდეს მუდმივ ანტაგონიზმში ბურჟუაზიულ საზოგადოებებთან. სინდიკატი ძლიერ ნათლად ამჟღავნებს ინტერესების და იდეოლოგიის ანტაგონიზმს, რომელიც მიზეზია საზოგადოების კლასებად დაყოფისა. ეკონომიურ ორგანიზაციების შექმნა მუშათა კლასის მიერ წარმოადგენს აუცილებელ პირობას „კლასთა ბრძოლის ცხოვრებაში გატარებისათვის თავის ნამდვილ სახით". პროლეტარიატის შემადგენელ ელემენტთა მჭიდრო შეკავშირება შეიძლება მოხდეს ხანგრძლივ საერთო ბრძოლის შემდეგ, რომლის განმავლობაშიაც მუშა ხალხი იძენს შეგნებას, არჩევს თავის მტერს და მოყვარეს და ეჩვევა სოლიდარობას. „მუშა კლასის კორპორატიულ დაჯგუფებას საზღვარი გაჰყავს დაქირავებულ მუშათა და სამუშაოს პატრონთა შორის. მის წყალობით საზოგადოება გვეჩვენება თავის ნამდვილ სახით: ერთის მხრით მწარმოებელნი, გაყვლეფილნი, მეორეს მხრით—ექსპლოატატორნი, მყვლეფელნი".

პროლეტარიატი არავისაგან არ მოელის თავის განთავისუფლებას, რადგან „მუშა კლასის განთავისუფლება მუშების მიერ მოხდება". იგი თავის საკუთარ ძალღონეზეა დაყრდნობილი და განუწყვეტლივ ამზადებს მშრომელ ხალხის ამბოხებას ბურჟუაზიულ საჭეფოს წინააღმდეგ. იმის ბრძოლის მეთოდი გამოიხატება პირდაპირის მოქმედებით (action directe) არსებულ პოლიტიკურ და ეკონომიურ წყობილების წინააღმდეგ. ბრძოლის დანარჩენ საშვალებებს იმისთვის მხოლოდ დახმარებითი მნიშვნელობა აქვს. სახელმწიფო ძალის ხელში ჩაგდებას პარლამენტურის ბრძოლის საშუალებით და სხვა გზით საფრანგეთის სარევოლიუციო სინდიკალისტები უპირდაპირებენ თავიანთ საყვარელ ლოზუნგს: საყოველთაო ეკონომიურ გაფიცვას, რომელსაც უნდა მოჰყვეს „ექსპროპრიატორების ექსპროპრიაცია". ახალ საზოგადოებისთვის საჭირონი არ იქნებიან არც „მინისტრები" და არც „ადმინისტრაცია". ძველ საზოგადოების წიაღსა შინა შექმნილი ახალი ორგანიზაციები შეუდგებიან ცხოვრების მოწესრიგებას; კორპორატიული ფედერაციები გადაიქცევიან დიდ მაწარმოებელ ცენტრებად, რომელნიც შესძლებენ საზოგადოების ყველა მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას. დღევანდელი მუნიციპალიტეტი, ამბობს პუჟე, თავის ადგილს შრომის ბირჟას დაუთმობს. იგი ზედ მეტად გახდის l'Hotel de Ville-ის არსებობას და გადიქცევა კომმუნისტურ კერად.

ჯერ-ჯერობით კი მუშა ხალხი შედის ორგანიზაციაში და ემზადება ეკონომიურ საყოველთაო გაფიცვისთვის, რომელიც ბოლოს მოუღებს ძველ სოციალურ განწყობილებას და დაამყარებს ქვეყნად ახალ საზოგადოებრივ ურთიერთობას.

ალექსანდრე თორაძე.

ქვის ფარდული, რომელიც ორი ათას ფუთზე მეტს იტევს. აქვე მართავს ბაზის სარჩევ ქარხანასაც. მეორეც ის არის, რომ „კოლხიდა"-ში გადმოვიდა საქარის სანერგედან ჩინოვნიკურის ხრიკებით დათხოვნილი მებაღე-მევენახე გიორგი ჩივაძე, რომელმაც იკისრა ამხანაგობის მებაღეობა-მევენახეობის ხელმძღვანელობა.

თავის საწადელის განსახორციელებლად გამგეობა წელს ნამყენ ვაზის სანერგეების მოწყობას სამ ადგილას შეუდგა: ერთი, უმთავრესი სანერგე, აქვს საქარის სახელმწიფო სანერგის გვერდით, გ. ჩივაძის საიჯარო მამულში. მეორე სანერგე გაიმართება „სალორიის" საცდელ მინდორში, ქალაქის საყასბოს მახლობლად, ხოლო—მესამე ბალახვანის საკუთარ მამულში.

ამხანაგობამ საქმის ფართოდ მოსაწყობად და ხალხის დიდძალ მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად, რაკი აქ ვეღარ იშოვა, საზღვარ-გარეთიდან გამოიწერა ასი-ათასამდე ღერი ლერწი ამერიკულ ვაზისა, რომელიც უკვე მიიღო და რომელიც შვენიერის ღირსებისა გამოდგა. მაზედ ჩვენებურ ვაზის მყნობას უკვე შეუდგა, მხოლოდ საჭიროა როგორც წელს, ისე სამერმისოთაც ადგილობრივმა და მახლობელ სოფლების მცხოვრებლებმა თავიანთი საუკეთესო ჯიშის ვაზის ლერწები მიაწოდონ ამხანაგობას, რათა ამ მხრით მებაღეს დაბრკოლება არ შეხვდეს, მუშაობა არ შეჩერდეს და სამერმისოდ ხალხის მოთხოვნილება დაუკმაყოფილებელი არ დარჩეს. ამხანაგობის დახმარება ადგილობრივ და მახლობელ მცხოვრებთაგან მომავალში უექველია, სხვა რამეებშიაც გამოიხატება, რაკი დარწმუნდებიან რომ ეს სანერგე ხალხის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად იმოქმედებს. დამყნილ ვაზის მსურველებს კი შეუძლიანთ ამ თავიდანვე ჩაეწერნენ ამხანაგობის კანტორაში (ქუთაისი, ალექსანდროვის ქ., სახლი ზ. კოკოჩიაშვილისა, № 5), დასტოვონ ბე და დანიშნულ ვადაზე მიიღებენ ნამყენ ვაზს. მომავალში „კოლხიდა" ეცდება, სანერგეები სხვა ადგილებშიაც გაიჩინოს და რაც შეიძლება მეტი დამყნილი ვაზი იქონიოს.

ეხლახან „კოლხიდა"-მ მიიღო აგრეთვე წარმომადგენლობა ბათუმის ქალაქის ბაღის მცენარეულობისა. ეს მცენარეები „კოლხიდას" მისდის ბათუმიდან თავის ბაღში დასარგავად და აქედან გასაყიდლად. მან უკვე მიიღო დიდძალი საბაღე და ოთახებისათვის ტროპიკული მცენარე. ამხანაგობამ წელსაც მიიღო მრავალი დამყნილი ხეხილი და სხ. მასვე აქვს წელს როგორც წინა წლებში აბრეშუმის თესლი შემოწმებულ ფირმებისა; აქვს ვენახის საწამლებელი მასალა: შაბიამანი, გოგირდი, რაფია, სარწყავი მანქანები, მეფუტკრეობისათვის საჭირო იარაღი და სხვა.

ყველა ამას გარდა, „კოლხიდის" გამგეობა სცდილობს გუბერნიაში მომქმედ სპეციალისტ აგრონომების დახმარებითმოაწყოს **სახალხო კონსულტაციები**, **რჩევები** მეურნეობის სხვა და სხვა დარგის შესახებ ცოდნის გასავრცელებლად. ეს კონსულტაციები გაიმართება ამხანაგობის ბაღში (ბალახვანში), სანერგეებსა და კანტორაშიაც.

ამრიგად „კოლხიდა", იკრებს რა ნელნელა ძალ-ღონეს, თანდათან იმსახურებს მცხოვრებთა ყურადღება-თანაგრძობას, და ვისაც ხალხის დახმარებისათვის გული შესტკივა, შემთხვევა ეძლევა ხელი გაუმართოს ამხანაგობას. დახმარება ამ დიდ საქმეში ბევრნაირად შეიძლება, მეტადრე დღეს, როცა საქმის ორგანიზაცია ასე ფართო ნიადაგზეა დაყენებული.

ისიდორე კვიცარიძე.

თეატრი და ხელოვნება

ქართული წარმოდგენა („სოფელი", სცენები სოფლის ცხოვრებიდან, სვ. ყიფიანისა). დავესწარი სვ. ყიფიანის ახალ პიესის წარმოდგენას, რომელსაც ავტორმა სახელად „სოფელი" უწოდა.

შინაარსი გლეხთა მოძრაობიდან არის აღებული და ავტორმა კარგის მოსაზრებით უწოდა თავის პიესას სახელად სცენები. იგი წარმოადგენს სხვა-და-სხვა მომენტს დღევანდელ მოძრაობიდან, რომელნიც დრამატიულად განვითარებულ მოქმედებით დაკავშირებულნი არ არიან. ავტორი კანტი-კუნტად შეეხო მოძრაობის სხვა და სხვა მხარეს, აიღო ფრიად საყურადღებო თემა—მაგრამ ვერ მოერია საგანს, აჩქარებით შემოხაზული სურათები დაგვიყენა თვალ წინ და ამავე დროს ძალიან ნაკლებად დააჩნია პიესას დამწერის, ავტორის პიროვნების დაღი, რომელიც ასე ნათლად ატყვია გლეხთა ცხოვრებიდან აღებულ სვიმონ ყიფიანის პატარა მოთხრობებს. ახალგაზდა ავტორის მოთხრობები ღრმა ჰუმანიური გრძნობითა და გლეხთა ცხოვრებაზე გამჭრიახის დაკვირვებით არის დაწერილი. ახლა კი ავტორმა უფრო ძლიერ საგანს მოჰკიდა ხელი—დრამატიულ ნაწარმოებს, სადაც ფიქრი ხორცშესხმულ სულდგმულად უნდა დაუყენოს ავტორმა მყურებელს, სადაც მსჯელობას თავისუფალი ასპარეზი არა აქვს გაშლილი, სადაც იდეა ნაწარმოებისა მოქმედებიდან თავისუფლად უნდა გამომდინარეობდეს.

„სოფელში" კი მსჯელობას ახალგაზდა აგიტატორისა და იმის მოსიყვარულე ქალისას მკრთალი ფერი ადევს, ცოტა არ იყოს, გაჭაჩურებული და მოქმედებასთან შეუთანხმებელია.

მებატონეები და გლეხები, მათ შორის მდგომარეობის გამოხატვა—აი ავტორის საგანი. წინად მებატონეები ჰყვლეფდნენ ხალხს, შემდეგ კი ღონე მიხდილმა და ერთობის გრძნობით ამოძრავებულმა გლეხობამ მაგიერი გადაუხადა მებატონეებს არა გაყვლეფით, რადგან მებატონეები მიწის საშუალებით ავიწროებდნენ გლეხობას, იმ მიწით, რომელიც სამართლიანად არა მებატონეებს, არამედ მშრომელ მუშა ხალხს ეკუთვნის; მაგიერი გადაუხადეს გლეხებმა სასტიკი ქცევით, სტიქიურის მძულვარებით, წარსულის დაუვიწყრობით. ამ მხრივ მეორე მოქმედება, გლეხები თავადის სახლში შემოდიან და გადაჭარბებით თავისუფალ-მოქმედებითა და სიტყვა-პასუხით თავადებს თავის ძალას ატყობინებენ, საყურადღებო მოქმედებაა, სინამდვილის გამომხატველი. აქამდის შენ გვაჯექ კისერზე; დღეს კი მერიდე: იცოდე, რომ შენგან თავისუფალი კაცი ვარ და შემიძლია ყოველნაირად გადაგიხადო მაგიერი,—აი რა მუქარა ისმოდა გლეხების სიტყვებში.

ეჭვს გარეშეა, რომ ავტორის სიმპატია, თანაგრძნობა მოხუცებულ გლეხს ნინიას ეკუთვნის, რომელიც თითქო სვ. ყიფიანის მოთხრობებიდან გადმოსულა იმის ახალ პიესაში და ავტორის ჰუმანურ, კაცობრიულ გრძნობას გაგვიმხელს. ნინია ერთად ერთი ნათელი შუქია წოდებათა შორის ურთიერთ მძულვარებით ალსავსე სცენებში. ცხოვრების გამოცდილებამ, მძიმე ხვედრმა, ბუნებრივმა სიბრძნემ სიმკვეთრე შესძინა ნინიას გონებას; ახალგაზდების თავაშვებულ სილაღეს, გადაჭარბებულ თავისუფლებას იგი ბრძნულის გამჭრიახობით საზღვარს უდებს, დროზე ნათქვამის სიტყვით აჩერებს ბრმა სტიქიურ ძალას, რომელიც, მაგალითად, განსამართლების სცენაში ქათმების ქურდს სიკვდილს უქადის საზოგადოდ კი ნინიას პიროვნებაც სხვა მომქმედ პირსავით მკრთალად არის შემოხაზული; ესევე ითქმის ახალგაზდა პროპაგანდისტის ომიანიბის შესახებ, რომელიც, როგორც ჩვენებურ პროპაგანდისტების უმრავლესობა, დრომ შექმნა, ხალხის ამოძრავებულმა გულის თქმამ წამოაყენა წინ და პაწია ადამიანებს დიდი საგანი ააღებინა ხელში, რაიც ნათლად გამოჩნდა განსაცდელის, მთავრობის მიერ სასტიკი შურის ძიების, ეგრედ წოდებულ „რეაქციის" დროს როცა მეთაურები გაიფანტნენ, თავს უშველეს და ხალხი უმწეოდ დასტოვეს.

ყველამ ვიცით, რა ძნელი და სასტიკია ჩვენი დრო. ასეთი უმოწყალო, გულის მჩაგვრელი სურათები ვნახეთ ჩვენის თვალით, ისეთი გამწარება გამოიარა თვითეულმა ჩვენგანმა, რომ სცენაზე დადგმული სურათები სინამდვილის ნატამალსაც ვერ გაგვიმხელს. ამ მხრივ სინამდვილემ შემოქმედებას ბევრად გადააჭარბა. ძნელია მიწის ძვრით გამოწვეული ფათერაკის დანახვა იმ დროს, როცა მიწის ძვრა ჯერაც არ შეწყვეტილა.

ილიკო ნაკაშიძე.

რუსეთი

✦ **ზომები სოფლად გაფიცვების წინააღმდეგ.** მაისის ბოლო რიცხვებში შინაგან საქმეთა სამინისტროში თათბირი ექნებათ მოხელეებს იმის შესახებ, თუ რა ზომები უნდა იხმარონ სოფლად მემამულეების ადგილებში გლეხთა გაფიცვების წინააღმდეგ. თათბირს დაესწრებიან განზრახ გამოწვეული კიევის, ოდესის, ეკატერინოსლავის და სხვა გენერალ-გუბერნატორები.

✦ **მემამულე-ბერები.** რუსეთის გაზეთებში მოთხრობილია მწარე ბედ-იღბალი იმ გლეხებისა, რომლებიც კიევოპეჩერის ლავრის (მონასტერია) მამულებში მოიჯარადრეებად არიან. მემამულე ბერები, რომლებიც ამ საქაოს სამოთხეს იმკვიდრებენ და საიქიოსაც ცხონებას ელიან, ყოველნაირ საშუალებას ხმარობენ, რათა თავის მამულებს უდიდესი სარგებლობა გამოსწურონ. უწყალოდ, გარემოებათა მიუხედავად, უმატებენ იჯარას, რამაც მწარე გასაჭირში ჩააგდო იქაური გლეხკაცობა.

დეპეშა

პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან.

17 მაისი

ოდესა. აღმოაჩინეს ერთი წრე, რომელიც ყალბ დოკუმენტებს ადგენდა თურმე და უმემკვიდროდ დარჩენილ, ხაზინაში გადასასვლელ მამულებს ინარჩუნებდა. ოდესაში მათ აუღიათ 100 ათას მანეთზე მეტი, ხოლო მოსკოვში 80,000 მანეთი.

ბერლინი. საამშენებლო მუშები გაიფიცნენ. ქალაქში სახლების შენება შესწყდა.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატაში შინაგან საქმეთა სამინისტროს სტატს-სეკრეტარმა გლადსტონმა შეკითხვაზე მიუგო: რუს-სოციალისტ დელეგატებს პოლიცია თვალ-ყურს არ ადევნებს; არც იმათი ფოტოგრაფიული სურათები გადაუღია, რადგან მთავრობას არასოდეს არ დაურღვევია და არც დაარღვევს პოლიტიკურ თავისუფლებას. რაც შეეხება უცხოელ სახელმწიფოთა საიდუმლო აგენტებს, რომელიც რუს-სოციალისტებს თვალ-ყურს ადევნებენ, ამაზე მე არაფერი არ ვიციო.

ჰონკონგი. ხალხის უკმაყოფილო ნაწილი მდიდარ სოფლების ჩუენოლანის, ტუნოს და ჯუნის აკლებას შეუდგა. ეს სოფლები შანჰაის პროვინციაშია. მცხოვრები სვატუში გაიქცნენ. არეულობის მიზეზი დიდი გადასახადებია.

კოსტრომა. შეიკრიბა შეიარაღებული მიტინგი მებრძოლ ორგანიზაციისა და თოფის სროლის სწავლებას შეუდგნენ. დარაჯებს თოფის სროლით მიეგებნენ. გაიმართა სროლა. მიტინგის მონაწილენი გაიფანტნენ. დაიჭრა სატეხნიკო სასწავლებლის მოსწავლე სუროვნევი. დარაჯებმა დააპატიმრეს ჩიჟოვის სასწავლებლის სამი მოსწავლე, ერთი გიმნაზიელი, სამი ფაბრიკის მუშა, ახლად ჩამოსული ქალი უსტერ შეინინისა. გიმნაზიელს უპოვეს ორი რევოლვერი. დაპატიმრებულთაგან ყველაზე უფროსი 19 წლისაა, უმცროსი კი—16-სა.

პოლტავა. გენერალ პოტოცკის სახლკარს ვიღამაც ცეცხლი მოუკიდა და სულ ერთიანად გადაჰბუგა.

სად. ლაბინსკაია. სტანიცა როდნიკოვოს მცხოვრებლებმა მოჰკლეს სამი გლეხი; რომელთაც კაზაკის მოკვლას აბრალებდნენ.

სიმლა. ინდოეთის საქმეები გამოკეთდა. საამბოხო კრებები აღმოსავლეთ ბენგალიაში შესწყდა. მთავრობა ძლიერ რაზმებს ჰგზავნის იმ ადგილებში, სადაც არეულობა თვალ-საჩინოა. მაგრამ უკიდურესი გაზეთები მაინც მტრულ გუნებაზე არიან და ბრიტანიის ბატონობის წინააღმდეგ ხალხს საბრძოლველად იწვევენ.

ბერლინი. მებულკეთა კრებაზე გადასწყვიტეს, დაიწყონ გაფიცვა იმ საბულკოებში, რომლის პატრონებმაც მოთხოვნილება არ დააკმაყოფილეს. გაიფიცება 250 საბულკე და 5000 მუშა.

ოდესა. ბავშვთა საავადმყოფოს შენობის სარდაფში აღმოაჩინეს საიდუმლო სტამბა. იპოვნეს 12 ფუთი შრიფტი. 10 კაცი დააპატიმრეს.

ჩერნიგოვი. კლინცაში მოჰკლეს რუსის ხალხის კავშირის ახალი თავმჯდომარე ვიკტოროვსკი.

ჰონკონგი. სვატოუში რევოლიუციონურმა საზოგადოებამ გამოაცხადა, რომ ახლანდელი ამბოხება არც უცხოელებისა და არც პირად ზოგიერთ ჩინელებისადმი არ არის მიმართული. რევოლიუციონერები დაეცემიან იამინებს და გადასწვავენ, ხოლო დამნაშავეთ გაამჟღავნებენ, რომ ჩამოაგდონ მთავრობა. მისსიები არ დაზარალებულა. მისსიონერები სვატოუში გაიქცნენ. კანტონიდან სვატოუში 1300 კაცისაგან შემდგარი რაზმი გაგზავნეს. მეამბოხეთ ხელში ჩაიგდეს ბრიგადით გენერალის ოჯახობა და აიძულეს ჭაში თავი თაეხრჩო

რედაქტორ-გამომცემელი

ივ. ი. მჭედლიშვილი

გამოსადეგი ცნობანი

მატარებლების მიმოსვლა

(18 აპრილიდან 15 ოქტომბრამდე)

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის საათი, ფრჩხილებში—ტფილისისა)

ტფილისიდან მიდის

ბაქოს: 1) სწრაფი (როსტოვისა), დილის 6 საათზე (6 ს. და 58 წ.); 2) საფოსტო, საღამოს 7 ს. 36 წ. (8 ს. 34 წ.); 3) სამგზავრო, დილის 8 ს. 5 წ. (9 ს. 3 წ.)

ბათუმს: 1) სწრაფი, ღამის 11 საათზე (11 ს. 58 წ.); 2) საფოსტო, შუადღის 12 ს. 23 წ. (1 ს. 21 წ.); 3) სამგზავრო, ღამის 12 ს. 5 წ. (1 ს. 3წ.).

ბორჯომს: 1) ნაშუადღევის 2 ს. 10 წ. (3 ს. 8 წ.); 2) დილის 8 ს. 50 წ. (9 ს. 48 წ.).

ერევ ნსა და ყარსს: 1) საფოსტო, ღამის 12 ს. 10 წ.; (1 ს. 8 წ.); 2) სამგზავრო, შუადღის 12 ს. 45 წ. (1 ს. 43 წ.).

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან: 1) სწრაფი (როსტოვისა), ღამის 10 ს. 35 წ.; (11 ს. 33 წ.); 2) საფოსტო, შუადღის 11 ს. 33 წ. (12 ს. 31 წ.); 3) სამგზავრო, ღამის 11 ს. 35 წ. (12 ს. 33 წ.).

ბათუმიდან: 1) სწრაფი, დილის 5 ს. 40 წ. (6 ს. 38 წ.); 2 საფოსტო, საღამოს 6 ს. 45 წ. (7 ს. 43 წ.) 3); სამგზავრო, დილის 7 ს. 25 წ. (8 ს. 23 წ.).

ბორჯომიდან: 1) დილის 5 ს. 10 წ. (6 ს. 8 წ.); 2). საღამოს 9 ს. 2 წ. (10 ს.)

ერევან-ყარსიდან: 1) საფოსტო, დილის 5 ს. (5 ს. 58 წ.); 2) სამგზავრო, ნაშუადღევის 4 ს. 15 წ. (5 ს. 13 წ.).

განცხადებანი

პირველი კერძო სამკურნალო

დოქ. ნავასარდიანისა

დაარსებულია 1880 წ.

(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ყოველ დღე, კვირეებს გარდა.

ექიმები:

ზ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგ ვენერიული (სიფილისი) და საშარდე.

გ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგან და ნერვებისა.

ფ. ი. ბაბანაზოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვების.

მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი: 12—1 ს. შინაგან, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

გ. ი. გედევანიშვილი: 1—2 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

ა. პ. გარაპეტიანცი: 1—1½ ს. შინაგანი და საბავშვო.

ა. ი. შჩერბინინა: 1½—2 საათამ. საბებიო და ქალებისა.

გ. ი. გურგენოვი; 1—2 საათ. ქალებისა და საბებიო.

რჩევა 50 კ. ღარიბებს უფასოდ. კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. სამკურნალოს დირექტორი

მედიც. დოქტორი **ზ. ა. ნავასარდიანი**

(150—ხალ.—75)

საგარეჯოს-თხინვალის საგარაჯოში საბურთალოს ახლოს ვერაზედ

იყიდება მიწები

25, 40, 60 და 80 კაპ. თითო ოთხკუთხი საჟენი ერთი წლის გადახდის ვადით ნაწილ-ნაწილად. მიწები იყიდება კიდევაც ნაჭრებად და ჩქარა გათავდება. ხელის მომწერთა სიის შესრულებისა და ბეების შემოტანისათანავე მოხდება კენჭის ყრა და ყველას ჩაბარდება თავის ხვედრი მამული. მსურველთ შეუძლიანთ მოგვმართონ შემდეგის ადრესით: სასახლის ქუჩა, ქართველ თავად-აზნაურთა სახლი № 153 დ. მაჭავარიანს და ნ. გელოვანს 9—2 საათამდე და 5—7 საათამდე. (15—92—4)

ტფილისის კბილის საექიმო

სკოლა

ლ. მელიქსეთ-ბეკისა

(შინაგან საქმეთა სამინისტროს უწყებისა) ერევნის მოედანი (პუშკინის ქუჩის ხრიდან).

თხოვნების მიღება **ორისავე სქესისა. გან დაიწყო.** სწავლის კურსი 2½ წლიწადი. შესასვლელად საჭიროა მოწმობა ექვსი კლასის გათავების შესახებ. მიღება პირველ, მესამე და მეექვსე სემესტრზე. (100—ბუხ.—3)

1—2 მან. აიღებს მსურველი დღეში.

საჭიროა

თანამშრომელნი ორისავე სქესისა

საქსოვ სამუშაოსთვის ჩვენ მსწრაფლ-მქსოველ მანქანებზე. რისამე წინდაწინვე ცოდნა საჭირო არ არის. მანძილს მნიშვნელობა არა აქვს. საქონელს ჩვენ თვითონ ვყიდით. პირობებს უფასოდ უგზავნით.

პირველი კავკას. ამხანაგობა

მსწრაფლ მქსოვ მაშინებისა შინაურ წარმოებისთვის.

ადრესი: **Тифлисъ, Верійскій спускъ, д. 15, и 5.** (100—71—12)

კიდევ ზემო-ჩიბათის მრევლს (გურია).

გიწვევთ ხელ მეორედ სამედიატორო სამართალში თქვენ, ზემო-ჩიბათის მრევლს, და მოვითხოვ, რომ, თუ კი სიმართლე მიგიძღვით, მაცნობოთ თქვენი მედიატორები გაზეთის საშუალებით. თუ ეხლა პასუხი არ გამეცით, იმ შემთხვევაში იცოდეთ, რომ თქვენ მხოლოდ კერძო ინტერესებით სჩადიხართ ყოველსავე სიყალბეს. ვადას გაძლევთ კიდევ 7 დღეს, და თუ ამ 7 დღის განმავლობაში არ გიცნობებიათ თქვენი მედიატორეები, მაშინ თქვენი ყალბი ბოიკოტი მიხეილ ჭყონიაზედ, თქვენვე უკან წაიღეთ. თუ თქვენ სიმართლე მიგიძღვით, მაშინ დეე მთელმა ხალხმა გაიგოს, ეს უფრო ჭეშმარიტება იქნება. **თელოვილი მ. ჭყონია.** (1—6.—2)

მხოლოდ იმის წყალობით, რომ 25 წლის პრაქტიკა მქონდა და თვალყურს ვადევნებდი, უმაღლესს კულტურამდე განვავითარე **კეფირი.** ყველას შეუძლიან დარწმუნდეს, რომ

კეფირი

ო. კორონისა

კონკურენციის გარეშეა. კარგის თვისებისთვის იგი მოწონებულია ტფილისის სამკურნალო განყოფილებისაგან და დაჯილდოვებული სამის მედალით სამს გამ ფენაზე. მიღებული აქვს აგრეთვე მრავალი მადლობა მომხმარებელთაგან. **კეფირი** ჩემის სახელოსნოსი უმატებს სიმძიმეს და გამოლეულ ძალას, აგრეთვე მკურნალობს: სისხლნაკლებობის, კუჭის კატარის, სიყვითლის, სურავანდის და ჭლექის დროს. ამშვიდებს ნერვებსაც.

ჩემ დაწესებულებაში შეიძლება მსურველმა მიიღოს

ლაქტობაცილინის რძე,

მომზადებული პროფ. მეჩნიკოვის საშუალებით.

5 აპრილიდან მზადდება

კუმისი

მსურველთ შეიძლება სახლში გაეგზავნოთ. ადრესი: ლორის-მელიქოვის ქ., სემინარიის პირდაპირ.

(50—ხალ.—11) პატივ. **ო. კორონი.**

ნამდვილი კახური ღვინო

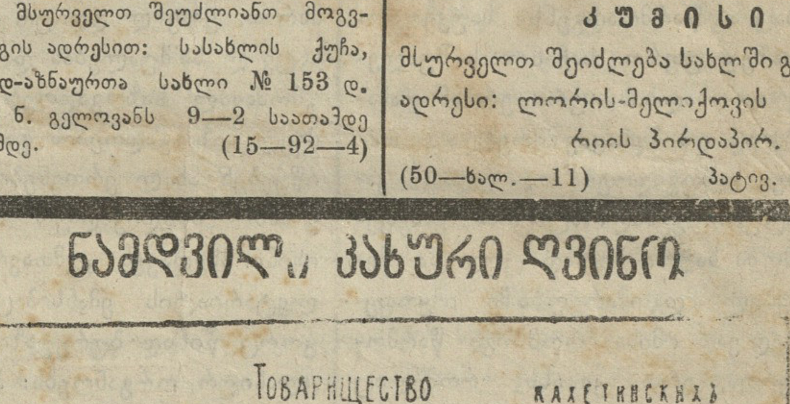

ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდენი. (100—60)